

Preek Mattheüs 18:21-35: Nieuwe start!

Petrus kwam bij Jezus met een vraag:

Here, hoeveel keer zal mijn broeder tegen mij zondigen en ik hem vergeven? Zeven keer?

Ik mag hem wel die Petrus. En volgens mij ben ik niet de enige. Als je aan mensen vraagt in welke persoon in de bijbel zij zich het meest herkennen dan valt heel vaak de naam van deze Simon Petrus. Hoe komt dat nou? Ik vermoed dat ik het wel weet. Als er iemand is in de bijbel die de ene blooper na de andere maakt, dan is het deze Petrus wel. En toch gaan die bloopers van Petrus gepaard met een spontaan geloofsleven. En dat spreekt mensen aan. Petrus is niet de superchristen bij wie nooit iets fout gaat. Hij is geen perfecte gelovige, wiens relatie met God altijd top is, en die elke verleiding tot zonde in de kracht van de Geest weet te weerstaan. Zulke christenen kunnen jou als 'jan met de pet' het gevoel geven dat een stabiel geestelijk geloofsleven voor jou toch niet haalbaar zal zijn. Nou geef me dan die Petrus maar. Want als je zo even wat gebeurtenissen met Petrus in de hoofdrol op een rijtje zet, dan krijg je een mooi beeld van een impulsieve man met een grillig karakter. Je ziet bij Petrus wat je ook vaak bij je eigen karaktertrekken ziet, wat je kracht is, is ook je zwakte. Je spontaniteit is op zich een mooie eigenschap, maar het kan er ook de oorzaak van zijn dat je er teveel uitflapt.

Nou, dat spontane, impulsieve maakt hem zo heerlijk herkenbaar en we zien dat bij Petrus duidelijk meer dan bij de andere apostelen.

Een voorbeeld. Als deze twaalf kerels in hun vissersbootje op het meer van Galilea dobberen, en zij Jezus in de verte over het water zien lopen, komt Petrus op het absurde idee om te vragen of hij ook over het water mag lopen. Het idee alleen al. Maar Jezus staat het toe en Petrus zet z'n voet op het water. Het duurt echter maar even of Petrus begint te twijfelen. Hij kijkt naar de golven in plaats van naar Jezus en hij zinkt weg. Gelukkig grijpt Jezus de hand van Petrus vast. Een prachtig beeld van hoe Jezus met mensen omgaat. Hij laat je niet aan je lot over, maar trekt je weer uit de golven.

Een ander voorbeeld.

Jezus viert met zijn discipelen de laatste Paasmaaltijd vlak voordat Hij gevangennomen en gekruisigd zal worden. Terwijl de discipelen zich te deftig vinden om elkaar de voeten te wassen, gaat Jezus in Zijn onderkleed de kring rond met een bak water. Opnieuw een prachtige illustratie van de reden van Jezus' komst: de

Koning wordt slaaf om ons te reinigen. Maar de impulsieve Petrus wil er niets van weten. *U gaat mij toch niet de voeten wassen.* Maar als Jezus hem duidelijk maakt dat het echt niet zonder kan, draait Petrus om als een blad aan de boom en wil wel helemaal gewassen worden.

Nog een gebeurtenis.

Tijdens de nacht na deze Paasmaaltijd bevindt Jezus zich in de hof van Gethsemané. Opnieuw slaat Petrus een modderfiguur. Hij hakt de slaaf van de hogepriester een oor af met z'n zwaard. Alsof Jezus dat nodig had. Hij kan, als er echt gevochten had moeten worden wel twaalf legioenen engelen krijgen om Hem bij te staan, maar daar wil Jezus nu net geen gebruik van maken. Hij moet immers de weg van het kruis gaan. De discipelen vluchten weg. Petrus inclusief.

De volgende dag zal Petrus de grootste afgang van z'n leven meemaken. Hoewel hij bij hoog en laag had volgehouden tijdens de Paasmaaltijd dat hij Jezus nooit zou verraden, valt Petrus door de mand. Het was natuurlijk best heel dapper van hem dat hij zich in het huis van de hogepriester had begeven, maar als hij herkend wordt als volgeling van Jezus, ontkent hij Jezus te kennen. De haan kraait en Petrus wordt zich bewust van z'n zwakheid.

Maar dan opnieuw die genade van God. Want de eerste woorden van de engel bij het lege graf op de Paasmorgen zijn deze: *ga naar de discipelen en naar Petrus (Mc. 16)*. Met andere woorden: ook nu wordt Petrus niet afgeschreven. En diezelfde Petrus die ontkent bij Jezus te horen wordt een belangrijk instrument in Gods hand. Hij spreekt op de Pinksterdag een enorme schare toe. 3000 Mensen komen tot geloof. De start van een wereldwijde opwekking waarvan het vuur nog steeds niet is uitgedoofd.

Types als Petrus geven ons altijd vertrouwen dat God een God is van nieuwe kansen. Hoe vaak heeft deze Petrus niet een nieuwe start mogen maken. En de verhalen over zijn leven roepen bij ons ook dat verlangen op. Als God Petrus nieuwe kansen geeft dan zal er voor ons toch ook wel een nieuwe start mogelijk zijn.

Het is dus deze Petrus die bij Jezus komt met die vraag: hoe vaak moeten we onze broeder vergeven. Petrus vindt van zichzelf dat hij een ruime maat aanhoudt. Hij weet natuurlijk best dat de rabbijnen drie tot vier keer wel voldoende vinden. Maar ja, hij kent Jezus een beetje, vandaar dat hij met een ruime marge rekening houdt. En dan komt Jezus met het verbluffende antwoord: zeventig maal zeven. Met andere

woorden, een onbeperkt aantal. Ongetwijfeld wil Jezus hier een tegenbeeld geven van Lamech. We komen hem in het begin van de bijbel tegen. Daar bralt deze geweldenaar: *Kaïn wordt zevenmaal gewroken, maar Lamech zevenenzeventig maal!* Tegenover deze ontelbare wraak van Lamech staat de ontelbare vergeving van Jezus.

Jezus vertelt een gelijkenis. Weet je hoe het in Mijn Koninkrijk toegaat? Ik zal het je vertellen. Een slaaf had een enorme schuld opgebouwd. Een mensenleven zou te kort zijn om het bedrag weer bij elkaar te verdienen, zoveel. De eigenaar zag maar één mogelijkheid om zijn vermogen terug te krijgen. De slaaf, zijn vrouw en kinderen en al hun bezittingen verkopen. De slaaf buigt zich diep in het stof. Hij smeekt om uitstel. Hoewel hij onmogelijk in staat is om het bedrag terug te betalen belooft hij er alles aan te doen om z'n schuld af te lossen. En dan het wonderlijke: de heer krijgt medelijden en scheldt hem de schuld kwijt.

De gelijkenis gaat nog verder. Er blijkt ook iemand bij de slaaf in de schuld te staan. Een bedrag dat in geen verhouding staat tot de schuld die de slaaf zelf heeft kwijtgescholden gekregen.

Daarin gaat Jezus de vraag van Petrus gaat beantwoorden, maar toch wil ik graag eerst even stilstaan bij die eerste gebeurtenis. Die slaaf, met die enorme schuld, dat ben jij.....en die heer dat is God. Wij mensen staan bij God in het krijt. We hebben een onbetaalbare schuld op ons geladen. Ons leven is te kort om onze schuld af te betalen. God heeft er absoluut het recht toe om ons voor eeuwig te straffen.

Maar in deze gelijkenis laat Jezus ons Gods hart zien! De heer wordt met onferming bewogen en scheld de schuld kwijt. Zo gaat het in het Koninkrijk. Zo is onze God. Zo met onferming bewogen. Letterlijk betekent het zoiets als 'pijn in de buik hebben'. Onze verloren toestand raakt Gods diepste innerlijk. God is geen Lamech die zich zevenenzeventig maal wrekt, maar God is een God van vergeving die ontelbaar keren vergeeft. Een God die je nieuwe kansen geeft, een nieuwe start. Als Jezus tijdens zijn rondwandeling op aarde zijn opdracht samenvat dan zegt Hij dit: *Ik ben gekomen om het verlorene te zoeken en te redden.* Jezus komt naar de aarde heeft alles te maken met dat vaderhart van God dat klopt voor iedereen die hopeloos in de schuld bij Hem staat. God had alle reden om ons van zich af te duwen, maar Hij opent een deur voor herstel. En zo kwam Jezus de verlorenen opzoeken. Hij ging rond en genas melaatsen. Voor deze stumperts was er geen leven meer mogelijk.

Volledig verbannen uit het openbare leven. Geen werk, geen familie om je heen, hooguit nog een paar lotgenoten. Jezus geneest blinden. Blindheid, volgens de gedachte van die tijd een straf van God. Jezus doorbreekt dit denken door genezing te schenken. In het gesprek met een buitenlandse vrouw die al vijf mannen had versleten maakt Jezus zich bekend als de Messias. Tegen een oplichter die voor de Romeinen werkt zegt Hij dat Hij graag bij Hem thuiskomt. Jezus geeft een weduwe haar overleden zoon terug, zodat haar oudedagsvoorziening gegarandeerd blijft. Jezus staat toe dat een prostituee zijn voeten bevochtigd met haar tranen en afdroogt met haar lange haren. En als dit Hem kritiek oplevert van de omstanders vergeeft Hij de vrouw haar zonden, waarmee Hij aantoont God zelf te zijn. Toen mannen bij Hem kwamen met een vrouw die op overspel betrappt werd, confronteert Jezus hen met hun eigen zondigheid. Laat degene die zonder zonde is de eerste steen maar gooien. De mannen druipen af, en Hij die zelf zonder zonde is, geeft nieuwe kansen.

Vlak voordat Jezus zijn laatste adem uitblies riep Hij het uit '*Het is volbracht!*' Het is klaar. Er is gewoon niets meer dat in de weg staat. We mogen bij God zo maar binnenlopen en bij Hem kind aan huis zijn.

Als ergens duidelijk wordt dat God een Vader is die nieuwe kansen wil bieden dan is dat wel in het overbekende verhaal van de verloren zoon. Jezus beschrijft Zijn Vader als een vader die liever heeft dat z'n zoon de wijde wereld intrekt, dan dat hij tegen zijn wil in, thuis moet blijven. De vader biedt zijn liefde aan, maar Hij dwingt niet. Hij vraagt wederliefde. Liefde voor God kan alleen maar echte liefde zijn als je ook de mogelijkheid hebt om 'nee' te zeggen. Als die mogelijkheid er niet is, is het dwang, manipulatie. De jongen kiest ervoor om bij z'n vader weg te gaan. En als de jongen uiteindelijk het bezit van zijn vader er heeft doorgejaagd met prostituees en vage vrienden en er voor hem niets anders overblijft dan varkenshoeder worden - een afgang tot en met om als joodse jongen met deze onreine dieren om te gaan - en als de honger hem dwingt om varkensvoer te eten, besluit de jongen om naar huis te gaan. *Ik zal opstaan en naar mijn Vader gaan.* En let dan even op die vader! Hoe schetst Jezus hem? De vader staat op de uitkijk en als hij zijn jongen ziet aankomen wordt hij met ontferming bewogen. Daar heb je het weer. Dezelfde buikpijn die de heer voelde voor de slaaf met die ontzagwekkende schuld kenmerkt ook hier de vader. Het raakt zijn diepste innerlijk en de vader rent de jongen tegemoet. Een manier van doen die ongepast was voor een deftige, rijke heer. Maar de vader denkt

niet aan zijn waardigheid, hij denkt aan zijn jongen, hij rent hem tegemoet, sluit hem in zijn armen en kust hem. Hij zal nog wel naar de varkens gestonken hebben. Maar ook dat schijnt hem niet te deren. En als de jongen zijn schuld erkent toont de vader zijn vergevende liefde. De jongen krijgt schone kleren aan en een ring om zijn vinger. Met andere woorden, hij krijgt de positie terug als kind van de vader. Voor de vader was de terugkeer van zijn zoon een reden om een groot feestmaal aan te richten. Dit moet gevierd worden. Misschien wel even goed om bij stil te staan. Wij hebben een God in de hemel die een feest organiseert met de engelen iedere keer als er op aarde iemand zijn knieën buigt en tot bekering komt. Heb je zo wel eens naar je eigen bekering gekeken. Ik hoop dat het tot je doordringt hoe waardevol jij bent in Gods ogen. Wij zijn Hem echt alles waard. Onze hemelse Vader staat nog altijd met Zijn armen wijd open te wachten op verloren zonen en dochters.

Ik weet niet wat dit met jullie doet. Maar ik hoop dat je iets mag proeven van Gods diepe, diepe liefde voor klungels zoals wij. En dat is ook de reden dat Hij Petrus inschakelt. God is onnoemelijk genadig. God zoekt zijn mensen steeds weer op. Dat deed Hij al bij Adam en Eva, nadat zij luisterden naar de leugens van de slang. Hij deed dat bij het volk in de woestijn, nadat zij hadden gedanst om een gouden kalf, in plaats van de levende God te aanbidden. Hij gaf Zijn volk nieuwe kansen door hen terug te brengen in hun land, nadat Hij niet anders kon dan hen in ballingschap te voeren. In het bijbelboek Hosea jammert God het uit van verdriet. *Hoe zou ik je prijsgeven Efraim, hoe zou ik je uitleveren Israel. Mijn hart keert zich in Mij om, al Mijn medelijden is opgewekt. Ik zal Mijn brandende toorn niet ten uitvoer brengen, Ik zal niet terugkeren om Efraim te gronde te richten. Want Ik ben God en geen mens!* (Hosea 11) Ook daar in het Oude Testament zie je al die Vader staan met z'n uitgestrekte armen, verlangend naar Zijn kind dat thuiskomt.

En om weer even terug te keren bij de gelijkennis die Jezus aan Petrus vertelt over vergeving:

Omdat God zo is, zo vergevend, zo gul de schuld kwijtscheldt bij een ieder die met berouw tot Hem komt, daarom, zegt Jezus, wil ik ook graag dat jullie elkaar ook vergeven. Niet zeven keer, maar zeventig maal zeven keer. Als je een beetje besef hebt hoe groot je eigen schuld is ten opzichte van God, dan besef je maar al te goed dat het in geen verhouding staat tot de schuld die een ander bij jou heeft. Het slaat je alle argumenten uit handen om met je broeder of zuster in een conflict te leven. We

mogen ons dan in alle redelijkheid afvragen of we wel eerlijk in de spiegel hebben gekeken.

Nu wil ik toch nog wel een opmerking plaatsen. Het kan namelijk maar zo zijn dat jou een groot onrecht is aangedaan waardoor je beschadigd bent, geestelijk of lichamelijk. Ik wil dat niet bagatelliseren, alsof dat allemaal niet veel voorstelt en dat je er daarom maar snel overheen moet stappen en degene die jou beschadigd heeft moet vergeven. Nee, begrijp me goed, dat is niet de boodschap van de gelijkenis. Er kan al te makkelijk gezegd worden dat we moeten vergeven, zonder dat er sprake is geweest van recht te doen aan slachtoffers.

In de gelijkenis is de situatie een heel andere.

Bij de eerste slaaf is geen sprake van beschadiging. Hij is niet beschadigd, maar hem is juist heel veel goed gedaan. En toch is hij bikkelhard, hij toont geen genade ondanks dat de tweede slaaf zich languit op de grond laat vallen en om genade smeekt. En dat terwijl hij vlak daarvoor zelf nog languit op de grond lag en zoveel genade heeft mogen ontvangen toen hem zijn immense schuld werd kwijtgescholden.

Maar als jij worstelt omdat je het aangedane onrecht niet kunt vergeven dan wil ik je heel graag nog eens wijzen op die Vader die op de uitkijk staat. Die uitgestrekte handen nodigen jou ook uit. Geef het allemaal maar hier. Geef het aan Hem en vraag Hem om jou te bevrijden van je pijn.

God is onnoemelijk genadig. Ik hoop dat dit tot iedereen hier is doorgedrongen. Maar we moeten wel blijven uitkijken dat we God niet degraderen tot een lieve God die alles door de vingers ziet en bij wie het uiteindelijk allemaal wel goed komt. Want de slaaf in de gelijkenis erkent wel zijn schuld. Hij smeekte om genade. Hij beseft afhankelijk te zijn van de genade van zijn heer. En die verloren zoon moest wel naar huis gaan en z'n schuld belijden: *vader ik heb gezondigd tegen de hemel en tegen u....* Dat is de voorwaarde. Zolang de verloren zoon wegbleef kon de vader zijn liefde en vergeving niet kwijt. Hoe graag hij ook wilde. Maar voor wie komt, voor wie opstaat en zegt *ik zal naar Mijn Vader gaan*, vol besef dat je die genade niet kan missen, staat de Vader klaar. Altijd weer met die vaderarmen uitgestrekt. Kom maar bij Mij.... Kom maar, Ik ben God en geen mens.....wees niet bang, want Mijn Zoon heeft alles, maar dan ook echt alles volbracht. AMEN

Januari 2014
G.P. Hartkamp
Wapenveld